

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joi și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 34
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refuză. Articolele nepublicate nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Podoba bisericeii.

Sibiu, 13 Novembre n.

Podoba bisericeii creștine, podoba bisericeii noastre catedrale.

Crucea. Pe turnurile bisericeii noastre catedrale din Sibiu luminat s'a înălțat azi sfânta cruce.

Veselește-se azi întru Domnul sufletul nostru. Crucea, podoba bisericeii, strălucește în vârful turnurilor, și vestește lumii, că întră zidurile cetății Sibiului, Românii gr. orientali au ridicat biserică, lăcaș Dumnezeului puterilor, și că acelui sfânt lăcaș azi i-s'a pus podoba.

Laudă sufletul nostru pe Domnul. Ceea-ce nu a fost permis în vecherile trecute părinților nostri, ni-a fost permis nou, generațiunei de azi.

Ceea-ce nu a fost dat să vadă părinții nostri, dat ni-a fost nou să vedem.

Crucile de pe biserică noastră catedrală luminat se înălță spre ceriu, și vestesc biruința dreptății, învingerea adevărului. De ani 202 Românii greco-orientali din arhidieceza Transilvaniei nu au mai avut biserică lor catedrală, de ani 202 Românii greco-orientali de aici nu au mai vădit sfânta cruce înălțându-se spre ceriu ca semn al biruinței.

Cu inimile lor vicleniau, cu limbile lor clevesc atunci, când ni-au dus cu sine și biserică catedrală, când au căzut în apostasie, când s'au lăpădat de acea biserică, care și azi vestește și crede întocmai după cum a vestit și a creșt biserică lui Christos, care unică a păstrat cu sfințenie așezăminte puse de Christos și de sinódele ecumenice.

Cu limbile lor clevesc și azi în contra bisericeii noastre drept măritore.

„Eară eu ca un surd nu audiam, și ca un mut ce nu-și deschide gura sa, și m'am făcut ca un om neajutorit, ce nu aude și nu are în gura lui mustrări, căci spre tine Dómnne am nădejdui.”

„Puterea noastră a fost Domnul, și ni-s'a făcut nouă spre mântuire.”

Cu pietate s'a făcut sfințirea crucilor. În capela arhierescă înaltpreasfinția Sa a celebrat sfânta liturgie, și după sfânta liturgie a urmat sfințirea crucilor, cari azi s'au înălțat pe turnurile catedralei.

De ar trăi părinții nostri, cari ni-au conservat biserică în vremile de grele asupriri, de ar trăi arhierii nostri, cari s'au succedat de la actuala apostasie încóce, ce bucurie ar avé ei azi vădând crucea, podoba bisericeii, strălucind pe turnurile de la biserică noastră catedrală.

Cu spiritul sunt întră noi arhierii nostri, cari s'au adăpostit în casa țărănescă din Rășinari, care azi e ruină, care azi-mâne se va ruina total, căci nu avem sentimentul de a o conserva posterității ca monument al stărei noastre misere și umilate la sfârșitul vécului al optsprezecelea.

Cu spiritul este întră noi fericitul prim episcop român după actuala apostasie, Vasile Moga, care a servit ani 35 la altariul bisericeii pe atunci grecești, fără turn și fără cruce, căci pe atunci nu era permis a se ridica biserică ca biserică ortodoxă cu turn și cu cruce întră zidurile orașului Sibiu.

Cu sufletul este azi întră noi marele nostru arhieriu, regeneratorul bisericeii noastre, restauratorul vechii noastre metropolii, nemuritoriul Șaguna, care a înțeles lucrările pentru zidirea bisericeii catedrale, care a pornit colecta pentru fondul catedralei, și care în momente mari, în momente sârbător-ști se retrăgea în liniște spre a da mărire lui Dumnezeu pentru tóte facerile de bine revarsate asupra poporului român ortodox din patria noastră.

Cu sufletul este în mijlocul nostru fericitul arhieriu Miron, care cu învâpăiat zel pentru desvoltarea instituțiunilor noastre bisericești în spiritul statului nostru organic a condus în timpuri de grea cumpenă naia bisericeii, și o a lasat moștenire prețioasă următorilor sei.

Veselește-se azi inima noastră a tuturor, căroră ni-a fost dat să ajungem

acéstă oră fericită în anele bisericeii noastre.

Veselește-se în deosebi inima înaltpreasfinției Sale, a actualului nostru archiepiscop și metropolit Ioan, căruia i-a fost rezervat de la provedința divină, ca să sfințescă pietra fundamentală, să pună temelie bisericeii, să conducă lucrările până în stadiul lor de acum, să sfințescă crucile, și să asiste la înălțarea lor pe vârful turnurilor, încungiuat de stima, iubirea și venerațiunea fiilor sei sufletești.

Veselește-se întră biserică ortodoxă română din patria noastră, veselesc se toți fii credincioși ortodocși români din Ungaria și Transilvania, cari la glasul arhierelui cu dragoste și cu încredere au răspuns și în scurt timp s'a realizat în favorul bisericeii catedrale o colectă, care vecinic va rămâne și ea viu și neperitoriu monument despre alipirea poporului român cătră biserică ortodoxă română și cătră ale ei instituțiuni.

Crucea s'a înălțat azi pe turnurile bisericeii noastre catedrale, crucea, simbolul creștinismului, crucea simbolul răscumpărării noastre, crucea despre care biserică noastră cântă: „Crucea este pământul a tóta lumea, crucea podoba bisericeii, crucea e slăbănirea împărăților, crucea întărirea credincioșilor, crucea mărirea ingerilor și dracilor rană.”

Veselește-se azi întru Domnul inima noastră, că ni-a dat în mână cinstita cruce, arma biruinței, că precum odinioară s'au zdrobit porțile și încuiătorile iadului, așa s'au zdrobit în zilele noastre zidurile cari ne încuiiau drumul, au zdrobit lăcatele, cari ne încătușiau mâinile, și ni-au dat posibilitatea ca întră zidurile acestui oraș să se ridice falnic turnurile bisericeii, și în vârful lor să se înălțe azi sfânta cruce, semnul biruinței.

Cât sunt de minunate lucrurile tale Dómnne al puterilor!

Alungați din modesta catedrală din Alba-Iulia, după ani 202 Românii greco-orientali din Transilvania azi deschid porțile catedralei celei noue în Sibiu, care este una dintră cele mai remarcabile bisericeii în întrăgă țera.

„Laudă suflete al meu pe Domnul, lauda-voiu pe Dumnezeu în viața mea, cânta-voiu Dumnezeului meu până ce voiu fi.

„Mărturis-mă-voiu fie Dómnne cu tóta inima mea, spune-voiu tóte minunile Tale.

Din dietă. În ședința de alaltăeri și eri s'a continuat discuțiunea asupra programului guvernial, la care pentru ședința de eri erau anunțați patruzeci și doi oratori.

Ședința de eri a fost earăși furtună. La început deputatul Neményi a prezentat raportul comisiunii financiare asupra proiectului de îndemnisare. După aceea, întrându-se în ordinea de zi au fost rezolvate câteva cesțiuni de imunitate, apoi ministrul-president a făcut propunere, ca în ședința de azi (Vineri) să se pună la ordinea zilei proiectul despre votarea contingentului de recruți. Atât a trebuit opoziției obstrucționiste. S'a înscenat tumult și gălăgie așa de mare, în cât Tisza n'a mai putut ajunge să vorbească. Treizeci deputați au cerut ședința secretă.

Ședința a durat până sera târziu.

Emblemele armatei. În ședința de Mercuri ministrul-president Tisza răspunzând obieșunilor ridicate de opozițiuni contra declarațiunii făcute în ședința de Luni cu privire la emblemele și insigniile armatei, și-a rectificat espreșiunea „comun” în sensul, că nouele embleme și insignii au să fie îmbinate, din emblema ungară și din cea austriacă, așa chip, ca poziția de drept public a ambelor state să fie validată.

Nu voește deci embleme comune, pentru că o astfel de comuniune ar sta în contrast cu dreptul public al statului.

Rectificarea a fost primită cu aplauze din partea liberarilor. Opoziția însă n'a fost deplin mulțămită cu ea.

Bánffy — în acțiune. Se raportează din Cluj, că baronul Bánffy Dezső peste câteva zile va merge la Cluj și-și va „desfășura stindardul” pentru intrarea în politica activă. Luni a ținut conferența cu vr'o cincisprezece aderenți ai sei, cu care ocaziune și-a spus programul, în care se cuprinde și lărgirea dreptului electoral și tóte câte le pretinde opoziția, pe cari însă Bánffy voește să le esopereze pe baza transacției de la 1867. Bánffy consideră necesară organizarea unei opozițiuni pe baza transacției de la 1867.

Marea adunare constituantă se va ținé pe la sfârșitul lunii curente. Dacă însă în acest restimp va ajunge în vacanță mandatul de deputat dietal în cercul II al Clujului, noul partid va intra în acțiune imediat și va candida în acel cerc pe baronul Bánffy.

FOIȘÓRĂ

Problema școlii moderne.

Școla și familia.

(Discurs festiv rostit în aula gimnasiunii român gr.-or din Brașov la serbarea sf. Sofii, în ziua de 5/18 Octobrie 1903, de profesorul Nicolae Sulică).

(Fine.)

4. Încălcarea prea mare a școlarilor, ce se face une-ori în casa părintescă prin fel de fel de ore particulare din musică, limbi străine și alte sporturi superflue. Ceea ce este necesar, indispensabil și suportabil, pedagogia se îngrijește, ca elevii să primescă deja în școlă în măsura cuvenită. Surmenajul deci, întru cât póte fi vorba de el, nu se întempla în școlă, ci afară de școlă, în casa părintescă.

5. Plimbarea și transportarea elevilor de la un institut la altul, ceea-ce grămădește adese-ori obstacole și greutăți nespuse de mari mai ales în calea elevilor mediori. Fiecare institut își are alți profesori, alte manuale, alt metod de propunere, alt tratament disciplinar, cu un cuvânt alte tradițiuni

pedagogice, prin ceea-ce bietul elev e de regulă condamnat să începă totul și mai tódeuna de la început, până ce se obicinuește cu situațiunea cea nouă.

6. Ambițiunea absurdă și insistența nepedagogică a părinților, de a face cu tot prețul ómeni de carte și din acei elevi cari parte în urma psihicului, parte în urma fisicului necorespunzător nu sunt pentru școlă.

Clasa de mijloc a meseriașilor e o necesitate ardentă culturală a poporului nostru. Cu ciosanul și cu acul mulți s'ar fericit mai curând, de cât cu condeii.

7. În sfârșit spiritul prea liberal și chiar destrăbălat, în care sunt tolerați și susținuți une-ori elevii strălâni din partea gazdelor, cari le oferă cuartirul și întreținerea.

Instituțiunea gazdelor în forma lor obicinuită e o adevărată calamitate socială. Gazdele la noi sunt de regulă tóți ómeni sâraci, avertați la părăluțele de cuartir și cost, ce le primesc de la studenți. Nu e mirare deci, dacă vrând-nevrând trebuie să se facă complicități morali la tóte sburdălnicile și escesele studentești, abstrăgând de la faptul earăși agravan, că în unele case, unde cultura intelectuală și morală nu întrunește nici minimul

indispensabil, elevii aud și véd multe ce n'ar trebui să vadă și să audă.

Ași puté continua cu specificarea, dar cred că e de ajuns.

Ne vom mira acum, dacă cei 60 de elevi, ce întră de regulă în cl. I a liceului, se trezesc peste 8 ani de zile în prēja maturității înjumătății, sau chiar decimați ca curcanii de la Plevna ai lui Alexandri?

Aparițiunea e la tot cazul tristă și gravă. Cine pórtă deci vina, școlă, ori familia și societatea? Cine nu-și îndeplinește datorința cu dragoste și trageră de inimă și după cea mai bună știință și conștiință?

Iată un material instructiv de meditație pe séma părinților.

Părinții elevilor nostri nici-când să nu uite, că școlă numai mână în mână, dându-și mâna frățescă și sprijinită de familie și societate, póte realiza cu succes greua, dar nobila misiune a educațiunei: întemeierea și consolidarea caracterului moral, și în legătură, fericirea traică și stăruióre a fiilor nómului nostru.

Incheind nu pot de cât să implor îndurarea divină, ca sf. Înțelepciune, a cărei zi o prăznuim azi, să lumineze mințile și inimile tuturor, căți chiamați sunt să

se intereseze de binele și fericirea copiilor nostri, speranța de apoi a nómului nostru.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

(Post-script).

Ce e de făcut în fața atător neajunsuri și obstacole, ce le întimpină zilnic școlă în opera sa de educațiune? Cum se ajută școlă modernă avisată de regulă la propriile-i puteri și părăsită de familie și societate?

Instituțiunea internatelor, unde elevii veniți din depărtări mai mari și lipsiți de îngrijirea părintescă, sunt puși și n'atară de școlă direct sub controla școlii, e vechiă și pe lângă o întocmire și supraveghiere rațională s'a dovedit în tóte timpurile de salutară.

Cum să se ajute însă școlă față de acei elevi, cari stau tot sub îngrijirea părintescă și astfel controla școlii se estinde numai asupra scurturei interval de timp, cât îl petrec elevii zilnic întră pereții edificiului școlar?

Aici conclucerea armonică întră școlă și familie e indispensabilă.

Stabilirea unor legături mai intime întră școlă și familie, întră profesori și părinți în scopul promovării intereselor de educa-

Obstrucție — și dizolvarea dietei în „ex lex“. În ședința de Marți s'era a comisiei financiare, în cursul discutării proiectului de indemnizare bugetară deputatul Barabás a declarat că obstrucționistii nu desarmază, ci vor continua lupta și contra guvernului Tisza.

Tot atunci ministrul-president Tisza a declarat, că „dreptul de dizolvare al Coronei nu e suspins prin nimic“ și că „din punct de vedere al dreptului public starea de ex lex, în sine, nu e pedecă la dizolvarea dietei“.

Museul nostru etnografic.

Se știe, că este pusă deja pétră fundamentală pentru museul etnografic român și cu ajutorul lui Dzeu ajunge-vom și ziua, în care se va termina. Acésta împrejurare trebuie să impună fie-cărui cărturar întrebarea: Cu ce vom umple interiorul lui? căci până acum așa puține colecții avem, ba putem zice, că chiar nimica. În cele următoare publicăm observările unui ochiu ager și priceput, făcute asupra expozițiilor aranjate de școlile de meserii din România. În scrisesele aceste se atrage atențiunea publicului nostru asupra multor obiecte confecționate de popor, cari — în stil românesc fiind — trebuiesc păstrate, imitate, aplicate.

Din publicarea acestor rânduri dorim, ca cărturarii noștri, mai ales cei de la sate, preoții, învățătorii etc. — să se inspire, să scôta priceperea de-a da atenție lucrurilor esențiale din mâna țăranului; de-a colecta obiectele, ce prezintă un interes deosebit, ce sunt originale, căci cu cât ne împistriăm mai mult cu străni, cu atât dispăre mai mult și originalitatea noastră și a lucrurilor ce le avem a casă, în ogradă, la stână, la tîrlă, etc.

Dispariția obiectelor originale ar fi pentru noi o pagubă imensă; din contră, colectarea lor, studiarea formelor, ornamentelor de pe ele, a împistriăturilor, ne duce la crearea unui stil românesc, care nu numai ne va face cinsti și aduce tolos, ci mai presus de tôte va oțeli ambiția noastră națională, de-a nu ne mai împodobi cu pene străine, ci de-a avé în tôte ceva propriu ceva original.

Deci și până când cei competenți vor face o acțiune sistematică pentru colectarea ucrurilor românești din tôte satele noastre, noi atragem atențiunea cetitorilor noștri asupra imensului material, ce există prin casele țăranilor noștri, asupra marelui valori ce l' reprezintă acel material pentru neamul nostru; și le punem tuturor la inimă, ca să începă a colecta asemenea obiecte, pe cari de la țăranii adeseori le pot procura cu un preț neînsemnat.

În fuga condeului înșirăm unele obiecte ce le găsim mai des.

1. Bețe de la ciobani, cu măciucă și alese-ori admirabil sculptate cu cuțitul. 2. Furci (cujeică) de tors, făcute de ciobani apți, cu mult răgaz, pentru femeile lor. 3.

ștune ale elevilor — e o trebuință tot mai mult simțită și tot mai insistent accentuată de pedagogia mai nouă. S'au făcut în punctul acesta diferite încercări și experiențe. Germania, bogata patrie a tuturor ideilor mari pedagogice, și-a impus onorifică misiune de a face și în punctul acesta începutul. S'au instituit un fel de întruniri sau conveniri intime, așa numite „Elternabende“, așa dar un fel de „serate pedagogice“: părinții, la invitarea specială a profesorilor, se întrunesc în edificiul școlii sau alt local corăspunzător, ca d. e. un restaurant, și aici abandonându-se ori-ce formalități și oficiozitate rece, se discută frățește diferitele chestiuni de educațiune. Aici părinți truști și spirituali ai elevilor, ca buni pretini, încălziți și însuflețiți de același scop nobil, discută cu dragoste și lealitate caile și mijlocele prin cari s'ar pute ușura opera educațiunii și într'o parte și alta, și astfel s'ar pute asigura cu mai mult succes fericirea tinerelor odrasle încredințate lor — pe lângă o grea răspundere morală — de Dumnezeu, natură, societate și stat.

Instituțiunea seratelor pedagogice s'a dovedit de bună și folositoare. De la 1888 încôce s'au făcut mai multe încercări de felii acesta în diferite orașe ale Germaniei, ca Atenburg, Penig, Dohoa, Halle, Mügelin, Pillnitz, Magdeburg.

Seratele au fost cercetate de un număr public, și discușiunile purtate cu mult

Vase de beut, asemenea din lemn. 4. Scaune cu spate, cari prezintă cele mai variate forme, scaunele mici, lavițe, ale căror spate sunt deasupra garnisite cu fel și fel de picuri ciopliți în lemn și cu variate figuri colorate. 5. Bli-dare (acmare) și polițe. 6. Cuire, cari se întind ca niște ghirlande în jurul păreților la odăile țăranesti. 7. Vase de lut, cu tôte variatele lor ornamentări. 8. Lăși și lădițe de lemn. 9. Cofe, ciubare, donițe, frumos ornate. 10. Pôrtă și porțiță, cioplite frumos, încheiate în mod original și cu fel de figuri cioplite. 11. Cruci prin cimiterii, etc. etc.

Tôte aceste, adese-ori și cele mai simple lucruri, prezintă pentru un specialist cel mai mare interes. Acest câmp vast și la noi total neexploatat oferă fie-cărui cărturar din jurul poporului posibilitatea de a-și câștiga fără multă ostenelă merite pentru museul nostru ce e în înființare.

Iată acum observările amintite mai sus:

Una din principalele preocupări ale conducătorilor nómului nostru este, în împrejurările actuale, crearea de noi mijloce de produțiune și deci de îmbelșugare a stratului țăranesc. Ocupația de căpetenie a țăranului, agricultura, așa cum s'a practicat în decursul vécurilor, nu mai este îndestulătoare: pământul sleit pe de o parte reclamă o cultură mai rațională și mai intensă, ear' populațiunea pe de altă parte tot sporește, pe când însă mașinele și felul nou de cultură reduc mereu întrebuițarea brațelor. Ocuparea cu folos în alte direcțiuni a acestor brațe este una din marile probleme ale timpului.

Călăuzit de aceste idei, dl Haret, reformatorul legii instrucțiunii publice, a creat pentru populațiunea rurală școlile elementare de meserii și agricultură, în cari se capătă în mod practic cunoștințele necesare pentru o cultură mai sistematică a pământului și se formază tot felul de meseriași.

Resultatele îmbucurătoare ce s'au vădit în „Expoziția școlilor de arte, meserii și agricultură“ motivază cu prisosință crearea acestor școle și dau o probă de celeritate cu care noua reformă a fost aplicată.

Lăsând la o parte școlile de agricultură cu ale lor prea frumoșe produse, ne vom ocupa deocamdată de cele de meserii, și în special de cele elementare, cari fiind în formațiune merită o deosebită atențiune. Căci pe când misiunea școlilor superioare de arte și meserii este de a forma tot felul de ucenici și măestri, cari să pôtă cu succes înlocui în diferitele fabrici sau întreprinderi particulare pe lucrătorii străini, școlile de la sate au cu totul altă menire. Scopul lor fiind de a procura o nouă sorgintă de venit clasei țăranesti, ele trebuie să practice și să perfecționeze mai ales meseriile de cari această clasă are lipsă, arătând mijlocele cele mai economice de produțiune.

Astfel numai se va da o estensiune de adevărată industrie producerei restrinsă de azi.

Pe când în starea actuală rari săteni, cari continuând meseria părintescă se mâr-

interes și căldură au ținut adese-ori până târziu la miezul nopții. S'au atins fel de fel de chestiuni de educațiune, care de care mai interesante și practice, din cari au profitat și profesorii, dar' și mai mult părinții. În Pillnitz, bunăoară, în sala în care se țineau seratele, se așeza o cutiță de tinichea, în care părinții aruncau mici țidule de hârtie cu fel de fel de întrebări, la cari aveau să răspundă profesorii și în urmă să replice și părinții. Într' întrebările puse și discutate s'au găsit d. e. și următoarele: n'ar trebui ore părinții încunoștințați fără întâziere, de câte-ori se întîmplă ceva deosebit cu elevul în școlă? sau, e consult, ca părinții să vină în ajutorul elevului la rezolvarea problemelor aritmetice sau la pregătirea traducerilor din limba latină? etc. etc. La aparență sunt întrebări banale, în fond însă sănătoșe și practice.

Esemplul bun a aflat imitatori. Instituțiunea seratelor pedagogice s'a introdus și în patria noastră sub numele de „Szűő Ertekezletek“ (consfături, consultațiuni cu părinții). Prima serată de felul acesta s'a ținut în Budapesta la gimnasiul așa numit model în anul 1901 și de atunci se țin într'una, fiind îmbrățișate tot cu mai multă căldură din partea părinților. Într' problemele stinse s'a deabătut d. e. și întrebarea: Există raportul cuvenit într' puterea de rezistență a elevilor și munca intelectuală, ce trebuie să o îndeplinescă în școlă, cu alte cuvinte: întru

ginesc să lucreze numai pentru satisfacerea necesităților lor proprii sau a câtorva cunosători, meseriașul format în nouele școle, din contră, va fi în stare să producă mai bine și mai efitin, îndestulând nu numai cerințele locale, dar' putând să desfacă produsele muncii sale și pe la târgurile vecine.

Ținta urmărită de aceste școle este deci dezvoltarea micilor industrii locale, cari pentru a fi exercitate nu reclamă nici instalațiuni prea costisitoare nici capitaluri prea mari, ce de altmintrelea în măsura necesară pot fi înlesnite azi de diferitele bănci populare. Absolvenții școlilor de meserii întorcându-se în satul lor trebuie să fie în stare să-și agonisescă traiul din exercițiul meseriei învățate, lăsând în grija celorlalți, cari se vor fi ocupat în special de agricultură, cultivarea porțiunii de pământ părintesc ce le-ar reveni.

Prin această divisiune a ocupațiilor vor ajunge la decentralizarea produțiunii industriale, azi monopolisată de unele orașe, și tot-de-odată se va înlesni și printr' proprietarii rurali aplicarea unei culturi mai sistematice, care nu se pôte face cu folos de cât pe o suprafață mai întinsă de cât micile parcele de cari ei dispuneau până acum.

Pentru-ca însă rezultatele industriilor locale să pôtă fi desfăcute față de concurența produselor în genere mult mai efitine ale importățiunii străine, va trebui, ca ele pe lângă o calitate de superioritate netăgăduită să păstreze neschimbat și caracterul lor național, înfățișarea lor tradițională. Căci țăranul nostru ține încă la anumite forme moștenite; la el este încă înrădăcinat respectul sfânt al tradițiunii, pe care trebuie să-l menținem cultivându-l pe cât se pôte.

Să se ferescă așa dar' școlile de meserii de a schimba aspectul produselor lor și în deosebi pe acel al industriilor casnice, transformându-le după calapode străine sau după gustul pestriț al tîrgoveților fără respect de tradițiune. Prin asemenea inovațiuni, în genere inferioare formelor vechi ce caută să înlocuiască, nu ajungem de cât să înstrăinăm produțiunea pămîntenă, în locul căreia se introduce fără vre-un avantaj real mărfurile străine similare.

Pentru-ca industria națională să se pôtă împămînteni definitiv, ea trebuie să se introducă la început prin articoli de prima necesitate, cari se bucură încă de o reputație bună, și apoi numai, după ce se va fi căștigat încrederea publicului, să tindem a înlocui și alte produse mai superioare sau chiar articolele de lucș.

S'ar paré însă că nu tôte școlile sunt încredințate de importanța acestor considerațiuni, judecând după unele lucrări din ultima expoziție, a cărei necontestată valoare rămâne, bine înțeles, neștirbită prin aceste observațiuni parțiale. Ele sunt pornite din însăși tendința unora dintr' școlile, cari în loc să se manifeste prin produțiune curentă, au căutat să surprindă prin lucrări extraordinare, tôte

cât se pôte observa surmenajul sau o prea mare încărcare a elevilor, și dacă da, întru cât pôte fi făcută responsabilă școlă și întru cât educația în familie? Răspunsul așa cum s'a stabilit în comun acord de profesori și părinți, a fost frapant, dar' în același timp și instructiv pentru părinți. Iată răspunsul: Întru cât se observă surmenajul, vina o pôtă numai și numai acei părinți, cari pornind dintr'o ambițiune absurdă și iperzel nejustificat pedagogicește, cêrcă să se ridice peste școlă și potențând ocupațiunea elevilor, le îngreunază sarcina spirituală prin instrucțiune particulărară în muzică, limbi străine și alte sporturi superflue și de prisos.

De ce nu s'ar puté introduce și la noi o comunicațiune și contact mai apropiat și intim într' școlă și familie, fie în forma seratelor pedagogice, fie în altă formă?

S'ar puté fără îndoelă, de-și zidul despărțitor într' școlă și publicul mare la noi e mai gros și mai inaccesibil, de cât în alta parte. Causa? Prejudiții false, puțina pricepere pentru importanța școlii etc., cari tôte își au temeiul în nivoul cultural nu tocmai ridicat al publicului nostru, cu alte cuvinte în cultura pedagogică necorăspunzătoare a ômenilor noștri.

Deci să nu încunjure nimeni școlă, nici tinerii, dar' nici bătrânii, nici elevii, dar' nici părinții elevilor!

interesante luate în parte, dar' cari nu dau adevărată măsură a rezultatelor normale, singurile hotărâtoare.

Asemenea expoziții de paradă se apropie de metodele azi discreditate ale vechilor dascăli, cari în vederea esamenelor se siliau să învețe pe copii recitarea mecanică a unor poezii în dauna altor studii mai folositoare. În categoria acestor lucrări de circumstanță întră casetele de fier, cu și fără sonerie, coliviile de lucș, șurupăriile meștesugite și alți articoli cu cari se fălesc câteva școle elementare, deși asemenea lucrări trebuiesc lăuate pe séma școlilor superioare de arte și meserii. Obiectele de o întrebuițare mai rară nu trefue să ocupe în programul școlilor elementare un timp ce s'ar puté mai bine întrebuițata la făurirea uneltelor mai usuale și necesare la țară.

Impresia aprôpe generală este că produțiunea acestor școle este prea mult reglementată după programe și mai ales modele străine, avându-se fôrte puțin în vedere adevăratele cerințe locale și materiile prime de cari dispunem.

Astfel, de dorit ar fi, de pildă, ca pe lângă și chiar în locul atâtor mobile copiate după isvode secesiioniste sau a pretențioșelor dar' banalelor ornamente sculpturale cu motive clasice, să se lucreze mobile simple cu caracter românesc, adevă de lemn alb cu incrustățiuni de ornamente geometrice ușor colorate, cari de almintreli armonisază perfect cu odăile văruite, cu velințele, ștergarele și celelalte obiecte ale unei gospodării românești. Esemple reușite de asemenea mobilă românească se vèd în interesanta și prețioșă secțiune a produselor industriei casnice adunate de dna Marian, în expoziția societății de științe.

Lipșa totală de asemenea mobile în expoziția școlilor de meserii e de regretat. Străniul de asemenea este că în tóta expoziția nu se găsește o singură laviță sau tron în acest stil, de-și ele constituie una din cele mai usuale mobile: nu există casă țăranescă fără tradiționala ladă de zestre. Suntem încă în ceea-c' privește acest articol, ca și multe altele, tributarii Brașovului, pe când am puté fôrte bine să ni-le procurăm singuri.

Nu e de ajuns, o repetăm, ca în aceste școle să se lucreze bine și frumos ori-ce, ci trebuie, ca produțiunea lor să fie îndreptată după cerințele noastre reale și conform unui ideal mai înalt.

Pentru a precisa mai de aprôpe criticele aduse și a lămurii mai bine desideratele formulate, să cităm unele esemple: la „școlă inferioară de agricultură și meserii“ din Armășești am observat că se lucrează, în divizia fetelor, broderii subțiri pe pânză de Holanda, se fac sarbedele și inuțele monograme așa de obositoare pentru ochi. Nu ar fi mai de folos, ca în asemenea școlă să se îndeleticescă copilele în mod cu totul exclusiv numai cu frumoșele alesături românești sau cu țesutul scôrțelor și velințelor, atât de apreciate odinoră pentru soliditatea și frumșetea lor și pe cari, din nenorocire, tocmai în cauza lipsei de produțiune, le înlocuiesc fabricatele străine, inferioare ca înfățișare și calitate.

Avem în orașe destule școle în cari elevii își pierd vremea și vederea cu migăloșe broderii pe alb, pentru-ca în școlă din Armășești, sat în județul Ialomița, cu 300 familii numai, să se păstreze tradiția cu ornamentele și colorile ei particulare pe cari țăranul le iubește pentru-că le înțelege și cu cari de asemenea tinerile copile se deprind mai lesne, asigurându-și totdeodată un câștig mai sigur de cât din broderii.

Aceeași observațiune se aplică în parte și școlii din Curtea de Argeș, care de altmintrelea este una din cele mai bine organizate și inteligent conduse.

Olăria ce se fabrică acolo, de-și ireproșabilă în ce privește calitatea, nu corăspunde însă unor adevărate trebuințe. Frumoșele vase cu forme moderne nu vor găsi de cât puțini cumpărători în afară de vizitatorii de expoziții și rari amatori din orașe, căci clasa țăranescă, în vederea căreia s'a înființat școlă, ține încă la olăria sa tradițională. Și cu drept cuvânt țăranul preferă acestor vase modernizate ulcerul cel vechiu, care nu numai că este mult mai elegant și frumos, dar' e și mai practic: smălțuit fiind numai în jurul gurei, el conservă, din cauza porosității păreților săi, chiar pe mari călduri lichidul totdeuna rece. De asemenea smălțurile cele noue

sunt mult inferioare frumóselor și atât de variatelor desemnări după vechea olărie românească, cu care se fălesc multe musee de ceramică din străinătate, pe când la noi e pe nedrept disprețuită.

Pentru îndreptarea acestei stări de lucruri, trebuie, ca în locul albumelor scumpe și planșelor cu isvode străine ce se trimit acestor școli ca modele, să li se recomande imitarea vechilor vase din țară. Fiecare școală ar putea fi chiar obligată să și formeze pentru meseria ce este chemată să practice, o mică colecțiune de modele pământene, cari față de cele străine au necontestatul avantaj că sunt cunoscute și familiare celor ce se deprind cu fabricarea lor. Prin această măsură s'ar ușura totodată formarea unui muzeu industrial, pe care, spre a noastră mare rușine, îl așteptăm încă.

În artă și în industrie ca și în orice alt domeniu, respectând pe cât posibil este, tradiția, mai ales când ea correspunde cerințelor timpului, îndeplinim una din cele mai înalte datorințe către noi înșine. De acest edict trebuie să se pătrundă și conducătorii școlilor de meserii.

Păstrarea frumóselor isvode vechi se impune nu numai din punct de vedere artistic, dar și național.

Dacă reînprospătarea tradiției este anevoioasă sau inutilă în unele domenii, ea se impune și este foarte folositoare în ceea ce privește așa zisele industrii casnice, înfloritore făcând încă în unele regiuni și cu care se fălesc mai cu seamă vremii trecute.

Căci în lipsa unei dezvoltări artistice generale ca în țările occidentale, unde arta cea mare s'a generalizat și a pătruns în toate straturile, la noi, ca și la popoarele scandinave și cele slavice, avem de înregistrat numai manifestațiuni ale așa zisei arte populare.

(Va urma.)

Ridicarea crucilor catedralei.

Conform știrii date în numărul anterior, Joia trecută s'au pus crucile pe turnurile catedralei noastre.

După stăruia liturgică oficiată în capela residenței arhiepiscopului prin Înaltpreasfinția Sa, s'a făcut sfințirea crucilor și s'a subscris actul comemorativ din partea tuturor membrilor consistoriului, în frunte cu Esc. Sa Înaltpreasfințitul arhiepiscop și metropolit al nostru Ioan. După aceea, învelite în pânză albă, crucile au fost ridicate de către doi clerici și duse cu procesiune până în curtea catedralei, unde le-a luat în primire arhitectul Szalay. — În fruntea procesiunii era corul seminarial, care sub conducerea profesorului de cântări D. Cunțan, atât pe cale, cât și în curtea catedralei — până la ridicarea crucilor — cânta tropariul „Măntuiește, Dómnne, poporul tóu”. După cor urmau cei patru clerici cari duceau crucile, apoi membrii consistoriului, în frunte cu Esc. Sa metropolitul și cu Preacuvioșia Sa vicariul Dr. Ilarion Pușcariu, după cari urma publicul.

Legate la funia scripețului, crucile au fost ridicate apoi pe vârful turnurilor și în privirea publicului au fost așezate și întărite la locul lor. În momentul când lucrătorii le așezau în vârful turnurilor, norii cari până atunci acoperiau sórele, s'au resfirat, ear' crucile, atinse de razele sórelui străluciau în lumină orbitore, vestind departe, că noul nostru Sion e aproape de terminare, și simbolisând prin luciarea lor bucuria și fericirea celor cari mult au ostentat pentru realizarea dorinței generale a credincioșilor, de a avé în centrul metropoliei lăcaș dumnezeesc vrednic de mărirea Tatălui nostru din ceruri, și cari în actul punerii crucilor își ved realizat visul și dorul.

Așezate și întărite crucile la locul lor, după-ce în globul turnului de câtră mieznoapte fusese arșezat actul comemorativ, în înălțimea amețitoare a turnurilor s'a închinat: din turnul de câtră mieznoapte pentru M. Sa împératul și rege Francisc Iosif I, la ce publicul de jos a răspuns cu entusiaste „trăiescă!”, apoi de acolo din înălțime

închinătorii a aruncat jos păharul; a urmat cel din turnul de câtră mieznoapte, închinând pentru Esc. Sa metropolitul Ioan Meșianu (strigăte entusiaste de trăiescă), cel din turnul de mieznoapte pentru membrii consistoriului, cel din turnul de mieznoapte pentru membrii comisiunii de clădire: Dr. I. Pușcariu, P. Cosma, N. Ivan, P. Lucaș și inginerul Schussnig, apoi earăși cel din turnul de mieznoapte pentru arhitectul Szalay și lucrătorii săi. Răspunde închinări publice de jos răspunde cu „trăiescă”, ear' cei doi lucrători, cari în vârful turnului păreau numai câte niște copii, și, aruncau jos păharul.

Din privilegiul acestui moment însemnat în lucrările de clădire a catedralei, Esc. Sa Înaltpreasfințitul arhiepiscop și metropolit al nostru a închis la ospitați-i masă pe toți membrii consistoriului aflați în Sibiu.

În cursul mesei Esc. Sa a ridicat toast pentru membrii consistoriului, cari s'au dat mână de ajutoriu la realizarea zidirii catedralei. I-au răspuns dd. P. Cosma și Preacuvioșia Sa Dr. Pușcariu, dorindu-i zile îndelungate, spre și sfinți noul Sion și spre a conduce mulți ani celebrarea serviciilor divine, cari se vor oficia în el.

De încheiere amintim, că crucile au fost făcute aici în atelierul lui Sinte (român), au fost trimise apoi la Viena spre a fi aurite (în foc), au înălțime de 1½ metru și sunt provădute în vârf cu parafulger cu trei raze.

NOUȚĂȚI

Procese de presă. Mercuri, în 11 c. n. s'au pertractat, după cum am anunțat, două procese de presă la juriul de presă din Cluj.

Unul s'a intentat dlui Silvestru Moldovan, proprietarul și redactorul „Fóiei Poporului”, pentru o adresă de salutare a „Asociației” studenților univ. din București. Adresa a fost votată de adunarea „Asociației” în Februarie c. și a fost adresată luptătorilor naționali de la noi și osândiților de la „Tribuna”, a apărut în „Conservatorul” din București și a fost reproducă în „Tribuna” nr. 29 c. Procuratura a aflat în ea agitație de preamărire. Juriul din Cluj, deși dnul Moldovan nu e autorul, l'a aflat vinovat și tribunalul l'a condamnat la o pedepsă în bani de 500 cor. și spesele de proces.

Tot în ziua aceea s'a pertractat procesul „Libertații”, pentru articolul „Sus inimile”, în care procurorul a descoperit agitație și preamărire. Redactorul responsabil, Valer Ioanovici, a fost condamnat la 5 luni închisore ordinară și spesele de proces. În ambele cazuri s'au făcut recuse.

Apărător a fost în ambele procese Dr. Valer Moldovan, dar' apărarea lui temeinică și strălucită a fost dejaba, cum dejiaba au fost toate apărățile noastre la curtea cu jurați din Cluj. Acușăți s'au apărut în limba română, folosindu-se de dreptul ce li l' dă legea. La pertractare a asistat public mare și ales, într care mulți inteligenți din Cluj, dame și studenți universitari români.

Nou advocat român în Sibiu. Dr. Lucian Borcea face cunoscut, că și-a deschis cancelaria advocațială în Sibiu, strada Cisnădiei nr. 45.

Hymen. Constanța Lungu și Dr. Ioan Bucur anunță serbarea cunumei lor, pe Duminecă, în 22 Novembre st. n. 1903, în Rășinari.

— Ioachim Pop și Adolfină Onosi se vor cununa Duminecă (22 Novembre st. n.) în biserica gr. or. din Bonțida.

Concert în Biertan. Tinerimea română din Biertan are onóra a invita la producțiunea corală împreună cu dans, ce se va ține în comuna Biertan la 8/21 Novembre în hotelul la „Stea”. Prețul intrării: de persoană 80 fileri. Invitări speciale nu se trimit. Începutul la 7 ore séra. Venitul e destinat în favoarea bibliotecii populare din Biertan.

† Artemiu Codarcea. Direcțiunea institutului de credit și economie „Arieșana” din Turda, prin anunțul funebru dto 12 Novembre n. face cunoscută încrederea din viața a membrului ei Artemiu Codarcea, protopop gr.-cat. al tractului Turda, întâmplată în noaptea de 11 spre 12 Novembre st. n., după un morb greu și îndelungat.

Post de notariu. Cu termin până la 22 Novembre st. n. e publicat concursul de post de notariu comun al Turnișor (lângă Sibiu) Cererile concursuale sunt a se trimite protopretorului Fabritius în Sibiu (Nagy-szeben).

Alegere de paroch. În 8 Novembre st. n. s'a făcut alegerea de paroch în parochia noastră Tămășea (tractul Unguraș), condusă de protopresbiterul tractual Paul Roșca. A fost ales, cu 72 voturi contra 19, concurentul Simion Nossa.

Arma — în mâna băieților. Băiețandru Láng Sándor, fiul unui proprietar din Maria-Besnyó, în una din zilele trecute a eșit la vână de vrăbii în grădina tatălui său. Ostenindu-se s'a așezat pe o bancă, atârându pușca „Flobert” lângă el. Frățiorul său mai mic, Láng Gyula, observând acestă s'a dus să iee pușca, să puște și el paserile. Celălalt a pus mâna pe pușcă și i-o iee, ear' într'acesta pușca s'a descărcat, mânănd alicea în capul băiețelului. După chinuri de câteva ore mititelul a murit.

Încercări — rezultate. Suferințele reumatice și artritice cari provin din rēcélă deja pentru aceea sunt cunoscute ca cele mai chinătoare morhuri, pentru-că încercările de vindecare făcute chiar în decurs de decenii, prin folosirea și a celor mai renumite băi minerale, rămân fără rezultat. Este dar' de însemnătate a se ști, că există un mijloc, despre care se a-a dovedit că a vindecat morhuri grele și de-a-le averdit de pacienți, cari 10—15 ani zadarnic au căutat vindecare și cari nici chiar o ușurare nu au putut obține. Mijlocul acesta este alfa încontra podagrei a lui Zoltán, care în urma încercărilor făcute în spitalele din țară și din străinătate de diferite autorități medicale, cum și în mii scrisori de recunoștință a fost declarat de neîntrecută. O sticlă costă 2 corone, și se poate cumpăra în apoteca B. Zoltán, Budapesta, Szabadságtér.

Mine de marmoră în Branișca-Boz. Pe linia ferată Arad—Teuș, între Deva și Ilia-morășană, a deschis Dr. Téri Ödön, notar public în A. Julia, mină de marmoră. Cercetările de până acum au constatat, că volumul și compoziția chimică este neeseceptionabilă. Culoarea fundamentală este negrie în atunzime tot cu vine mai întunecate; marmora este ca și „Belu belge” care se împorta până acum din Belgia. În cât suntem informăți, Dr. Téri va forma o societate pe acți pentru exploatarea acestui material valoros, care în patria noastră nu se află asemenea („Activitatea”).

Epizootii: în Ocna (lângă Sibiu) și în Ribici (i. Baia de Criș) bóia de ungu și de gură; în Săsaș și orbalțul rimătorilor. Têrgurile de vite sunt interzise pentru Sibiu, Deva și pretura Deva.

Pentru economi. Cine se interesează de mașini, de motore cu benzini și de locomobile cu benzini, să cêră cu deplină liniște preț-curent dela firma B. Dénes, Budapesta VI. VácziKörút 61, reprezentanța fabricii de motore patentate Brauner & Klasek's Nachfolger Ing. E. Plewa. Preț-curentul îl primește ori-cine gratis și franco.

Colecta de noroc Gaedicke. Facem atenți pe cetitorii nostri asupra inseratului de astăzi al cunoscutei și celei mai mari colecte Gaedicke. Norocul acestei firme este cunoscut pretutindenea, așa că fiecare voește să jöce numai la norocosul Gaedicke, deöce-ce de fapt nu trece tragere în care firma acestă se nu potă arăta unul sau mai multe câștiguri principale.

Cărți și reviste.

„Metropolia Românilor ortodoxi din Ungaria și Transilvania”, de Dr. Ilarion Pușcariu, archimandrit, vicariu arhiepiscopesc. Lucrare valoroasă, bine apreciată atât la noi, cât și în ziarele și revistele din România, din prilejul apariției sale. Se împarte în două părți; prima parte, pe 23 cöle de format 4º mare, conține un studiu istoric amănunțit, despre reînființarea metropoliei noastre, ear' a doua, pe 55 cöle, conține o valoroasă colecție de documente.

Congresul național-bisericesc al metropoliei noastre în sesiunea din anul curent (ședința VII) apreciind valoarea literară a opului Preacuvioșiei Sale, a exprimat autorului recunoștință.

„Metropolia” a apărut în editura consistoriului metropolitan și costă 6 corone. Se poté procura de la librăria archidieceșană. (Sibiu, strada Măcelarilor nr. 45).

In editura librăriei Ciureu (Brașov) au apărut:

„Plevna, dramă în 5 acte, plăsmuită după versuri și scrieri compuse de Alexandri, Boleslavski și Șașu, Văcărescu, Iuliu Roșca, V. Onițiu ș. a”. Prețul 1 coronă.

„Vistavoitul Marcu”, comedie în 3 acte, de Teochar Alexi. Ediția II schimbată. Prețul 60 fileri.

„Otilia sa”, comedie în 1 act, de Rudolf Iarosi, localisată de T. Alexi. Prețul 30 fileri.

„Tot găina cântă”, comedie în 1 act, întocmită după o novelă germană, de T. Alexi. Prețul 30 fileri

„Slavă Domnului, masa e pusă”, comedie în 1 act, de Leon Gozlan, localisată de T. Alexi. Prețul 30 fileri.

„Pur și simplu”, comedie în 1 act, de T. Alexi. Prețul 30 fileri.

„Bicicleta la mahala”, comedie în 3 acte, de T. Alexi. Prețul 50 fileri.

„Nici minte, nici noroc”, comedie în 1 act, de T. Alexi. Prețul 30 fileri.

„Împletește, despletește”, comedie în 1 act, compusă după o piesă francesă, de T. Alexi. Prețul 30 fileri.

„Vișelul de aur”, comedie în 3 acte, de T. Alexi. Prețul 70 fileri.

„Săricica”, comedie în 1 act, de T. Alexi. Prețul 30 fileri.

„Apă rece”, glumă în 1 act, localisată de T. Alexi. Prețul 30 fileri.

Din public.*)

Mulțămită publică.

Cu ocaziunea petrecerii aranjate în 14 Octobrie v. c. (Cuviósa Paraschiva) cu ocaziunea sfințirii bisericii noue din Porumbacul-superior-răsăritean, au suprasolvit următorii domni:

Ioan Căndea, protopop gr. or., 2 cor.; Victor Preda, măestru tâmplar, 1 cor.; Ioan Maxim, teolog, 30 fil.; toți din Avrig. Ioan Stoichița, proprietar, 1 cor.; Ioan Grecu, 1 cor.; ambii din Porumbacul-inferior. Candid Popa, învățatoriu în Sibiu, 1 cor. N. Gabor, vice-notariu în Cârțișóra, 20 fil.; Nicolae Bér-glăzan, paroch gr. oriental, 40 fil.; Nicolae Comșa, paroch gr. cat., 40 fil.; Petru Comșa, proprietariu, 40 fil.; Stefan Cismașiu, colecător de dare, 40 fil.; toți din Porumbacul-super-apusen; ear' prin postă s'a primit de la dl Aurel Decei, notariu în Gurariului, 5 cor.

În total venitul petrecerii a fost 62 cor. 50 fil., ear' spesele 51 cor. 76 fil., rămânând deci venit curat 10 cor. 74 fil., care sumă s'a venit episcopiei parochiale.

Primăscă mulțămită atâr domni supra-solventi, cât și óșpeții cari ne-au onorat cu prezența lor.

Porumbacul-superior-răsăritean, la 20 Octobrie st. v. 1903.

Comitetul parochial.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acesta Redacțiua nu primește răspundera.

Act de recunoștință și mulțămită publică.

Cuprinși de durere nemărginită, din cauza încetării din viață a scumpei, bune și în voci neuitatei noastre sóții și mame iubite

Otilia M. Frațilă n. Vidrighin, pentru onorurile din urmă, ce i s'a dat iubitei repozate în Domnul în București — de parte de iubii săi copilași, prin participare la înmormântare și prin cununile și buchetele oferite, cum și pentru numărósele epistole și telegrame de condolențe adresate de p. t. corporațiuni, preanonor. domni asesori consistoriali, preanonorați domni protopresbiteri, preoți, colegi învățatori și amici ai familiei noastre, pentru toate acestea acte — cari s'au și rămâné-vor pentru inimile noastre sdrobite și atât de greu cercate, ade-vératul balsam vindecător — rugăm pe toți — p. t. corporațiuni, domni și dómne din România și de aici să primescă pe această cale espresiunea celei mai devotate a noastre recunoștințe și adănc simțita noastră mulțămită — ear' pe bunul Dzeu, a le răspătu cu mila sa cea bogată.

Rășinari, 26 Octobrie 1903.

Adănc măhnitii:

Soful M. Frățilă și fiii.

A apărut:
Calendarul archidiececesan pe anul vișect **1904.**
 Prețul unui exemplariu **40 fil.**, cu șematism **80 fil.**, porto postal **10 fil.**
 Librăria archidiececesană, Sibiu.

■ Numai marfă solidă și bună. ■

■ Deposit vienez de ghețe de primul rang. ■

Am onorea a aduce la cunoștința onoratului public și domnilor militari, că pentru apropiatul **seson de erna**, mi-a sosit un bogat asortiment de

Ghete pentru militari, domni, dame și copii
 frumoșe și fără defecte

În orice sortă și de toate prețurile, pe cari le-am cumpărat în persoană în Viena și Budapesta, și că le vînd pe lângă serviciu pre-venitor și cinstit cu cele mai eține prețuri.

Recomandându-mi întreprinderea onoratului public și domnilor militari, semnez

cu deosebită stimă

Victor Dressnandt
 boltă de ghețe
 Sibiu, strada cîsnădiei 11
 în drêpta de la pörtă.

■ Repararea ghetelor vindute de mine se face ețin. ■

■ Comande după măsură fără ridicarea prețului. ■

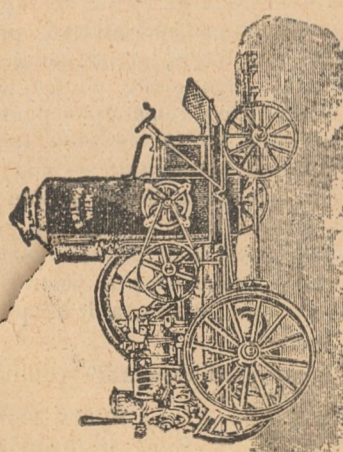
A apărut:
Modele de cusături românești
 Prețul **50 fileri**, plus porto 5 fileri.
 Librăria archidiececesană.

Ludovic Ferencz
 croitoriu de bărbați
 Sibiu, str. cîsnădiei 12.

Pregătește în atelierul seu după măsură cele mai moderne vestminte, ca: **sacouri, jachete, fracuri și haine de salon**, apoi **pardisiuri și paltóne**, după cea mai nouă modă. [224] 8-10

Asemenea pregătește
reverenși
 după cel mai nou stil.
 Lucru solid. — Prețuri moderate.

Fabrica de mașini și motore ces. reg. priv. Branner & Klasek's Nachfolger
ING. EMIL PLEWA, VIENA.
 Reprezentant general și deposit:
B. Dénes, Budapesta,
VI., Váci-körút 61.
MOTORE 2-20 HP de vapor,
 gas. benzin, petrolin.
 Locomobile de petrolin 2-25 HP.
 Instalatiți pentru estragerea gasului 2-3
 fili șpree de exploatare pentru fiecare HP și oră.
 Stihul cel mai modern. — Cea mai bună și mai ețină
 putere de exploatare. — Cel mai ețin isvor de cum-
 părăre. — Pătiri favorabile.
 Preț-curent gratis și franco. — Reprezentanti solidi
 din provincie se acceptază. [263] 1-20

Lista câștigurilor de la a XIII. loterie de clasă r. ung. priv.

55.000 câștiguri
110.000 losuri.
Tot al doilea los câștigă!
 Câștigul principal eventual

1 milion coróne	coróne
1 premie de	600000
1 câștig de	400000
1 "	200000
2 "	100000
1 "	90000
2 "	80000
1 "	70000
2 "	60000
1 "	50000
1 "	40000
5 "	30000
3 "	25000
3 "	20000
8 "	15000
36 "	10000
67 "	5000
3 "	3000
437 "	2000
803 "	1000
1528 "	500
140 "	300
34450 "	200
4850 "	170
4850 "	130
100 "	100
4350 "	80
3350 "	40
55000 câșt. și pr. în sumă	14.459.000

INVITARE
 la clasa I.
 de la a
XIII. loterie de clasă r. ung. priv.
 Tragerea deja în
19 și 20 Novembre 1903.

Prețul clasei I. face pentru un los întreg o jumătate un pătrar o optime
Cor. 12. — 6. — 3. — 1.50

Espedarea losurilor originale se face trimițându-se banii înainte, ori cu ramburs. Mai ușor și mai ețin se comandă prin asignațiune postală. Fie-cărei comande se adauge un plan oficial. Liste de trageri oficiale se trimit imediat după trageră. Șecuri postale pentru trimiterea banilor fără porto — gratis și franco.

Rog a se face comandele cu posibilă grăbire. [253] 5-5

A. GAEDICKE
 Cea mai norocóșă colectă din Ungaira.
 Budapesta, strada Kossuth-Lajos nr. 11

Norocul lui GAEDICKE Colosal!
 Câștigurile principale ce urmază au fost plătite cu bani gata mușterilor pe losul

Nr. 62551	600000	cor.
" 33464	400000	"
" 11119	400000	"
" 28916	400000	"
" 42758	100000	"
" 49878	100000	"
" 87991	100000	"
" 60912	70000	"
" 17357	60000	"
" 78863	60000	"
" 82528	60000	"
" 97263	60000	"
" 6920	30000	"
" 38691	30000	"
" 90964	30000	"
" 23481	25000	"
" 30049	25000	"
" 52235	25000	"
" 14674	20000	"
" 28950	20000	"
" 33402	20000	"
" 35862	20000	"
" 44410	20000	"
" 60781	20000	"
" 78848	20000	"
" 88874	20000	"

Resultatele norocóșe ale lui Gaedicke sunt neîntrecute, deore ce nici o colectă nu pôte arêta astfel de rezultate uriașe.

Cel mai sigur mijloc
contra podagrei, reumei
 junghiurilor, durerilor de spinare, de șolduri și contra tuturor durerilor de chiutori este alifia

RESTAURATOR
 a lui **HALÁPI**

scutită prin lege, care nu numai liniștește cele mai violente dureri, dar le și vindecă.
 Probată și recomandată de numeroși profesori-medici
 Un tub costă 1 cor. 60 fil.

Singurul deposit:
Apoteca "APOSTOL"
 Budapesta, VIII, József-körút 64.

Ani de zile am suferit de dureri reumatice. Nici un mijloc, nici o scaldă nu mi-a ajutat. Numai alifiei dale Restaurator am a mulțami sănătatea. Primește pentru această expresiunea adânc simțitei mele mulțamite, cum și asigurarea că voi recomanda fie-cărui pacient de un asemenea mod în cel mai călduros mod alifia dale.

Budapesta, 10 Sept. 1903. **IOSIF MUNKÁCSI**
 str. hernađ 30.

Inainte de folosire [241] 5-30
 După folosire

Farmacia „la ursul negru“
 a lui **Guido Fabritius**
 Sibiu, piața-mică nr. 27

își recomandă bogatul seu **deposit de specialități medicale-farmacistice, bandage chem. curate, preparate dietetice de întărit pentru morboși și reconvalescenți, tot felul de obiecte de toaletă, instrumente chirurgice, cum și medicamente veterinare** etc. etc.

Espedițiune postală în fie-care zi.